

Cramer, Cleveringa, een man van het Nationaal Comité en een 'rode', zo niet 'vuurrode' van de Raad van Verzet) waarin 'links' wellicht een meerderheid zou hebben en waaruit in elk geval de OD was geweest. Was dat toeval? Neen, het moest opzet zijn.

Augustus: een reeks conflicten

Wij weten niet wanneer precies in het aanvankelijk gunstige oordeel van Somer en van Houten over van Heuven Goedhart wijziging is gekomen – wij vermoeden: eind juli. Voordien had zich al een incident met de twee officieren van BI voorgedaan. In een gesprek namelijk waarin de OD ter sprake kwam, had van Heuven Goedhart gezegd, 'dat men in de kring van *VN*, sprekende over *K.B.*' (de twee letters waarmee Six, de chef-staf van de OD, zichzelf in zijn telegrammen aan Londen wel eens aanduidde), 'met een van die flauwe grapjes, waarmee de illegaliteit gelukkig zo vol zat, het altijd had over 'knotsie-baas':¹ Somer die een OD-functionaris was geweest voor hij in de lente van '42 bezet gebied had verlaten, had daar hevige aanstoot aan genomen, zo ook van Houten die overigens kort voor hij in mei '43 uit Nederland was vertrokken, uit de OD was getreden. Somer had zijn beklag gedaan bij van Lidth en door diens tussenkomst was het incident bijgelegd en, naar het scheen, gehéél bijgelegd, want nog op 18 juli schreef van Houten na een gesprek met van Heuven Goedhart in zijn dagboek dat hij in deze 'groot vertrouwen' had en hem zag 'als een figuur die ook in bevrijd Nederland in het voorste gelid zal staan . . . Wij scheiden als goede vrienden.'² Eind juli evenwel ging de hemel betrekken en Somer en van Houten werden uitgesproken wantrouwend toen tot hen doordrong uit wie het College van Vertrouwensmannen zou bestaan. Op 2 augustus (de dag waarop Gerbrandy en van Heuven Goedhart de daartoe door het Bureau Inlichtingen te expedieren stukken ondertekenden) stortte van Houten zijn hart bij prins Bernhard uit. 'Het gaat', noteerde hij des avonds,

'hoofdzakelijk om de figuur van v. Heuven Goedhart. Mijn voorgevoelens betreffende deze man worden nl. door allerlei gebeurtenissen en ontwikkelingen bevestigd en ik voel mij er helemaal niet lekker over. Een voortreffelijk vader-

¹ Getuige van Heuven Goedhart, *Eng.*, dl. V c, p. 269. ² Ch. H. J. F. van Houten: 'Dagboek', 18 juli 1944.